

Z CIZÍCH REVUI

a) Revues francouzské.

Revue d'Infanterie.

Listopad 1928 — čís. 434.

Mjr. Z.: Nový Cvičební řád pro pěchotu. — Díl II.

Ze srovnání nového ČŘ. se starým poznáváme, že nový předpis podává velmi podrobné válečné složení i jejího pluku, které v starém ČŘ. bylo uvedeno jenom velmi povšechně. Novota byla zavedena hlavně k vůli záložním velitelům. V nové organizaci je u čtyř ještě poddůstojník zástupce velitele čety a jeden desátník, určený k tomu, aby event. velel sloučeným puškovým granátníkům. Dále podává nový předpis mnoho definicí základních pojmů výcvikových i taktických; k tomu se pojí tabulka smluvených značek pro popisování náčrtů.

Velmi zdokonalena byla kapitola o organizaci výcviku, jež byla rozšířena přes to, že z ní bylo vyňato vše o výcviku střeleckém a o tělesné výchově. Moderní výzbroj dává pechotě jistý ráz technický a proto nutno hlavní pozornost věnovati kolektivnímu cvičení obsluhy samočinných zbraní a j. V družstvu není ve výcviku specialisace, za to se od prvo počátku zařadují nováčci do speciálních jednotek (kulometných, dělových, minometných atd.). Celkem lze říci, že zásady, jimiž se má podle nového ČŘ. výcvik řídit, jsou ty, o nichž mluví gen. Barbeyrac de St. Maurice (viz *Revue d'Infanterie*, říjen 1928).

Major X.: Aplikáční cvičení z taktiky. Ústupový manévř, vytvoření clony palby: použití plynů. Autor odvozuje tyto zásady o užití a vytvoření clony palby (rideau de feu). Clonu palby vytvoříme co nejmenším počtem samočinných zbraní, rozptýlených po terénu a mnohdy seskupených po několika v hnízda, mezi nimiž jsou velké mezery. Clona nebude obyčejně ni-

kdy ani hustá, ani hluboká, ale vždy musí býti souvislá. Hodí se pro ni nejlépe terén holý. Ve dne je velmi účinná; v noci nebo za mlhy pozbývá účinnosti, neboť jakmile protivník překročil pásmo střelby, může vnikati do mezer mezi palebnými zdroji. Zbraně umísťujeme dosti daleko od místa, kam mají dopadati střely, aby je nepřítel tak snadno nenašel a nemohl na ně vtrhnouti s překvapením. Trvání úkolu může býti jen omezené; clona může nepříteli jenom zdržeti, ale nikoli zcela zastaviti, neboť nemůže odolati pravidelnému útoku. V zdržování jsou clony velmi účinné! Je-li přiděleno dělostřelectvo, musí znáti přesně linii, za kterou není žádný náš voják. Tuto linii nutno oznámiti i naší pechotě, poněvadž nahrazuje vlastně přední okraj posice, kterého zde není. (Pokračování.)

Gen. Barbeyrac de St. Maurice: Výcvik nováčků. (Pokračování.)

Autor si tu všímá blíže metody výcviku v jednotlivých oborech, rozdělení látky a časového rozvrhu podle toho, kdy nováčci nastoupí (ve Francii je, jak známo, dvojí nástup nováčků, na podzim a na jaře). Autor klade důraz na to, aby se z celkové látky vybraly jen věci nejnnutnější, ale ty aby se nacvičily až k virtuositě. Hlavní pozornost nutno věnovati kolektivnímu výkonům (obsluha zbraní). Teorie se probírá jen v míře naprosto nezbytné a hlavně se pěstuje praxe. Pokud se týká střelby z kulometů, zastává autor názor, že kulomety budou v moderním boji čím dále tím více nuceny užívat palby ze zakrytého postavení (tir masqué), a proto musí býti tento druh střelby naprosto běžný. Z vlastní své zkušenosti se autor přesvědčil o velké ceně tohoto způsobu střelby. (Pokračování.)

Kapitán Méchin: V Levantu

s lehkou kolonou při dobytí Soueidy. (24.—25. dubna 1926). Když se generál Sarrai ztroskotal jako správce francouzského mandátu v Syrii a dopustil, aby se zdvihlo velké povstání domorodců, byl k pacifikaci Druzů vyslán generál Gamelin, jemuž se podařilo zjednat opět pořádek, když dobyl jednotlivých povstaleckých středisk, z nichž hlavním byl Damašek, a mezi ostatními významné místo zaujímala Soueida. O jejím dobytí právě článek pojednává.

Poručík Bronillard: 1. rota 517. pluku tanků v Maroku 1926.

Článek pojednává o bojích, kterých se při nedávné válce proti Rifanům zúčastnila rota tanků. Autor se snaží odvodit pravidla taktického užití tanků za speciálních podmínek marockého válčičtva.

Prosinec 1928, čís. 435.

Generál Barbeyrac de Saint Maurice: Výcvik nováčků při krátkodobé presenční službě. (Dokončení.)

Kromě pracovního plánu a rozvrhu sestaví se pro cvičitele pracovní listy (fiches de travail), na kterých je podrobně popsána a analysována daná kolektivní nebo individuální činnost, t. j. veškeré pohyby nutné k jejímu provedení, při čemž se vynechají všechny pohyby i dost málo zbytečné a ponechají se jen ty, kterých je k provedení dané činnosti naprosto třeba. Pracovní listy (zvlášť pro každou činnost) sestaví kapitán velitel roty a dá je schválit plukovníkovi. Autor ukazuje pak podrobněji, jak mají takové listy vypadat a podává příklady. Ke konci pak dává příklady cvičení se střelbou na ostro, a to cvičení čety, čety kulometné.

Major X.: Aplikace cvičení z taktiky. Ústupový boj. Utvoření clony palby. Užití plynů.

V ústupovém boji musíme určit hodinu, kdy ten onen prvek má ustoupiti, a toto časové určení musí být tím přesnějším, čím je prvek menší a v čim těsnějším dotyku je s nepřítelem. Kromě toho nutno rozkazem velmi přesně a dostatečně podrobně regulovati ústup jednotlivých sledů. Výhodné je, můžeme-li poslední částice, které zůstaly do poslední chvíle v dotyku s nepřítelem, aby jej k'amaly, odvézli auty, poněvadž pak je můžeme odvézt až k ránu, čímž snáze oklameme nepřítele o svém ústupu a značně jej zdržíme. Síla těchto částic závisí pak ovšem na kapacitě dopravních prostředků. Odpoutáme-li se úplně od nepřítele, zanecháváme za sebou pozorovací prvky, které podávají hlášení o nepřátelském postupu.

Za ústupu užíváme plynů s účinkem trvalým. Nezáleží na tom, je-li či není právě nepřítel na místě, které chceme plynem zamořit; hlavní věc je, aby nepřítel byl nucen zamořeným pásmem projít. Pěchota, nejsou dostatečně pohyblivá, aby se mohla snadno odpoutati, musí buď vyčkatí noci nebo zakrýtí svůj ústup nepřehledným terénem (silně porostlým anebo zalesněným) nebo musí být odvezena auty.

Nadporučík Goutard: S jednou četou 30. p. pl. v ofenzivě u Malmaison.

Živé líčení dojmů i osudů pěší čety, která se zúčastnila útoku na Malmaison (říjen 1917); tato ofenziva se významovala tím, že bylo na straně francouzské užito ohromného množství dělostřelectva.

Kapitán Méchin: V Levantu s lehkou kolonou při dobytí Soueidy.

Autor dokončuje zde líčení bojů o jedno ze středisk povstání Druzů v Syrii. Z popisu lze si učiniti jasnou představu o tom, že Druzové jsou protivníkem, kterého nelze podceňovati: jsou velmi chabří, výborně manévrují a dovedou znamenitě využiti terénu i vypozorovati slabiny protivníkovy. Výborně se prý osvědčil nový francouzský lehký kulomet vz. 1924.

Major P. Janet: Epizoda z obrany Chevincourtu 12. p. plukem.

Autor popisuje na základě archivního materiálu i dopisů od účastníků bojů obranu vesnice Chevincourt (při řece Matz) ve dnech 10.—13. června 1918 za německé ofenzivy.

V kronice cizích revui se pojednává o vědách psychologických a válce (major španělské armády Figueras Echarri v Memorial de Infanteria, září 1928, kapitán H. Burns v Infantry Journal, říjen 1928), o nové budoucí mapě německé 1:50.000, o budoucnosti automatické pušky (por. S. V. Harrod v Infantry Journal říjen 1928, autor není přívržencem automat. pušky) a o kinematografii jako prostředku vojenského výcviku. (Efisio Sardu v Esercito e Nazione, říjen 1928).

Leden čís. 436, 1929.

Plukovník Tonnet: Taktické užití kulometů.

Autor podává nejprve stručný historický přehled vývoje užití kulometů za války 1914—1918 a vykládá doktrinu, obsaženou ve francouzských poválečných předpisech. Vyjímá z ní zásady, na nichž se zakládá vytvoření palebného plánu pěchoty. Zásady ty jsou:

Kulomet je neúčinnější zbraní v obranném boji.

Přehradou kulometné palby nelze projíti.

Kulometry tvoří kostru palebné sestavy.

Sestavití palebný plán je první starostí každého velitele, jakmile přijde do terénu, který má hájiti.

Palebný plán musí obsahovati:

a) plnou, souvislou přehradu pěších paléb, nezávislou na dělostřeleckých přehradách, jež by se dala ihned spustiti, ležela na pruhu terénu přibližně rovnoběžném s obrannou frontou a měla různou hloubku podle tvarů terénu.

Tato přehrada má býti velmi hustá a nesmí skýtatí žádné možnosti pro nepřátelské prosakování.

b) jednu nebo několik vnitřních přehrad dovolujících postavití nepříteli do cesty nové clony palby, kdyby se mu snad podařilo vniknouti do posice,

c) palby zabraňovací a palebná soustředění, která umožňují jednak co nejdéle udržovati nepřitele v palbě, než zjedná těsný dotyk s frontou, jednak dosíci mocné palby při místních útocích na nejcitlivější body obranné fronty.

Plukovník Tonnet ukazuje pak užití těchto zásad na teoretickém námětu.

Plukovník Baills: Taktické užití ženijního vojska.

V taktických námětech, uveřejňovaných ve vojenských revuích, vidíme obvykle, že v rozkazech a j. jakmile se dojde k článku „Ženijní vojsko“, je text nahrazen několika tečkami A když autor ve chvályhodné snaze přece jen se zmíní o ženijním vojsku, vidíme skoro po každé ženijní jednotky roztržštěné na malé části podle ustáleného vzoru: „dávají se k dispozici ...“

Aby se tedy ženijního vojska vhodně užívalo a zabránilo různým přehmatům, podává autor nejprve několik historických příkladů dobrého i méně dobrého užití žen. vojska u vyšších jednotek a smíšených skupin. Při tom podává některé zásady správného užití. „Ženijního vojska vyšší jednotky užívá se en masse, pod velením velitele žen. praporu. Přidělíme-li výjimečně část žen. vojska pro zvláštní úkol, musí býti toto přidělení omezeno jak časově, tak prostorově. Po vykonání úkolu vrátí se odloučená část ihned k své jednotce.“

„Přezvědným oddílům nutno přiděliti žen. vojsko na autech (technická obhlídka komunikací a objektů na nich).“

„Síla žen. vojska přiděleného předvojům závisí na tom, s jakými překážkami se pravděpodobně na postupu setkáme. Ale v terénu, kde není vůbec komunikací, nepřidělujeme žen. vojsko k předvojům; tehdy patří v čelo

hlavních sil, ba někdy i za ně. Velitelem žen. vojska, přiděleného předvojem, je velitel žen. praporu a pochoďuje s velitelem předvoje (předvojů).

Major gšt. Koeltz: Od Esternay k bažinám Saint-Gondským.

Jako v minulém ročníku („Německá garda v bitvě u Guise“), tak i zde dokazuje autor na základě německých historických pramenů ze světové války, že německá pěchota prožívala tyto krise v roce 1914, jako pěchota francouzská pro svého příliš ofensivního ducha a nedostatečné spojení s dělostřelectvem. Z velmi objektivní, velmi důkladné a zároveň stylově neobyčejně pěkné práce autorovy o bojích 19. a 20. divise v prostoru Esternay a bažin St. Gondských, o bitvě na Marne 1914 poznáváme i vysokou úroveň německé pěchoty. Za to velení vyšších jednotek nebylo vždy na výši požadavků.

Kapitán děl. L. Servant: Přímá podpora a doprovod pěchoty.

Námět přechodu přes řeky. Autor ukazuje užití přímé podpory a děl. doprovodu při přechodu řeky a získání užšího předmostí. Nového nepřináší článek nic.

Kapitán E. Chaton: Manévr a dobytí Salkhadu.

Episoda z bojů s Drusy za povstání v Syrii r. 1926.

Únor 1929, čís. 437.

Major Laffargue: Povah a cílů v moderní válce a dělo malé ráže.

Autor zkoumá příčiny, pro které francouzské pěchotní dělo ráže 37 mm mělo za války tak málo možnosti ukázení, čeho by bylo schopno. Příčina neoblíbenosti tohoto děla u pěchoty byla v tom, že prý se brzo prozradí svou palbou, přitahuje na sebe palbu nepřátelskou, střely mají malý okruh účinku a j. Major Laffargue dokazuje, že se 37 mm děl neužívalo úplně správně a že jich bylo málo. Byla ponechávána v záloze, takže neznala cíle, které vadily postupu pěchoty. Bylo-li pak takové dělo zasazeno, přitáhlo na sebe palbu nepřátelských kulometů z celého horizontu a bylo umlčeno. Podobně tomu bylo s těžkými kulomety na počátku světové války, odkud jich bylo tak málo. Proto soudí autor, že se pěchotní děla mohou dodělati úspěchu, a uniknouti snáze zničení nepřátelskou palbou, budou-li zasazena en masse jako kulometry. (Pokračování.)

Plukovník P. A. Court: Nový francouzský předpis pro pěchotu (1928) a manévr malých jednotek.

Zavedením nového lehkého kulometu v r. 1924, vážícího jen 9 kg, stalo se nutným pozměnití poněkud organi-

sací a taktiku nejmenších jednotek. Změna ta byla utvrzena novým Cvičebním řádem pro pěchotu. Tento ČŘ. zdůrazňuje především palbu jakožto hlavní bojový činitel malých jednotek u pěchoty; „podstatným argumentem boje a taktiky malých pěších jednotek je především úměrně uspořádati tyto jednotky tak, aby mohly vyvinouti potřebnou palbu“ (t. j. potřebnou k postupu vpřed). „Nejde o to, posunovati malé částice vpřed nějakým vyumělkovaným manévrem proti nějaké části nepřátelské fronty nebo proti nepřátelskému boku, nýbrž soustřediti dostatečné množství střel na vhodně zvolené body nebo pásma terénu.“ Při průrazu nepřátelské fronty je úlohou záloh při prvním využití úspěchu ani ne tak postupovati za prvním sledem do vzniklé mezery, nýbrž spíše rozšiřovati tuto mezeru palbou a útoky na křídla, vzniklá v nepřátelské sestavě proražením fronty.

Plk. Tonnet: Taktické užití kulometů.

Historický příklad k teoretickému článku téhož autora v minulém čísle ukazuje, jak aplikoval I. prapor 78. p. pl. franc. na Asiago obranný palebný plán.

Plk. Baills: Taktické užití ženijního vojska. (Pokračování.)

Zde se autor obírá užitím ženijního vojska vyšších jednotek, i armádního, v jednotlivých fázích bitvy. Každou fázi doprovází historickým příkladem ze světové války.

Mjr. Koeltz: Od Esternay po bažiny St. Gondské. (Pokračování z lednového čísla.)

Kapitán Albord: Výcvik u pěchoty. Metoda pro krátkodobou přesenní službu. Autor je pro největší zjednodušení výcviku a pro úplné osvobození od předválečných výcvikových metod, které se do horečného tempa moderního výcviku nehodí. Pro krátkost doby musí se jednotlivým oborům výcviku učit současně. Hlavní důraz klade na výcvik v pozorování, v střelbě (a to střelbě přesné), ve využití terénu a v zacházení s maskou. V bojovém výcviku nutno neustále zdokonalovati činnost jednotlivců v rámci družstva tak, aby výkon každého jednotlivce v prospěch kolektiva byl co nejdokonalejší a nejrychlejší. Bojová cvičení konati v ždýcky se značkaři.

Březen 1929, čís. 438.

Major Z.: Nový cvičební řád pro pěchotu. 2. díl.

Autor pokračuje ve výkladu těch ustanovení nového Cvičebního řádu, která se liší od podobných v starém řádu nebo nebyla v něm obsažena.

Mjr. Caille: Dobrovolný ústup pěchoty. Konkretní námět.

Válečná zkušenost ukázala, že se pěchota může docela snadno odpoutati v noci; podařilo-li se mimoto nepříteli překvapiti, stačí zcela slabé částice zanechané v dotyku, aby protivník byl dosti dlouho klamán. Tím a ničením komunikací se pronásledování značně zdrží. V svém článku studuje mjr. Caille konkrétní případ (teoretický) ústupu pěchoty z předmostí, na které nepřítel chystá mocný útok. Zdůrazňuje se nutnost podrobných a důkladných příprav k takovému dobrovolnému ústupu, nutnost těsné spolupráce s dělostřelectvem a ženijním vojskem a snaha protivníka obelstít.

Plk. Baills: Taktické užití ženijního vojska. — Pokračování, v němž se pojednává o užití ženijního vojska při přechodech přes vodní toky a v obranné bitvě. Doprovázeno příklady ze světové války. Autor považuje prostředky, zasazené Němci pro přechod Duny u Rigy, za minimální k provedení podobného přechodu přes Rýn.

Mjr. Laffargue: Povaha cílů v moderní válce a dělo malé ráže.

Pokračování z únorového čísla. Aby zjistil, jakým požadavkům má vyhováti pěchotní dělo, analyzuje autor, jaké cíle a jak veliké budou se objevovati v příští válce. Studii svou opírá o vývoj cílů na bojišti od poloviny minulého století a zkoumá, jak se podle povahy cílů vyvíjela výzbroj. Soudí, že výzbroj pěchoty šla vždy pozadu za vývojem cílů.

Mjr. Koeltz: Od Esternay po bažiny St. Gondské. (Pokračování.)

Mjr. děl. Castaignet: Úvahy dělostřelcovy po návratu z Bit-sche.

Účelem článku je dosíci spolupráce důstojníků pěchoty při ostré střelbě dělostřelectva v polních táborech. Zároveň ukazuje, jak má pěchota označovati dělostřelcovům cíle, na které má dělostřelectvo při útoku střeliti.

b) Revues belgické.

Bulletin belge.

Srpen 1929.

Les opérations de l'armée belge (srpen 1929).

Ličení událostí do 5. května 1915 (bitva u Ipres).

La taktique des renseignements (plk. gšt. Tasnier).

Autor pokračuje v své studii popisováním pracovních metod v štábech, jímž nepřináší celkem nic nového; k popisu přikládá dvě přehledné tabulky: jednu pro sestavení programu vyhledávání zpráv, druhá znázorňuje schematicky orgány pro vyhledávání zpráv a jejich vzájemné spojení v rámci armády.

Celá kapitola je rozdělena na 3 části: v první mluví o rozdělení práce v štábu, v druhé o vyhledávání zpráv, kde načrtává program, a konečně v třetí vykládá o organizaci dodávání zpráv.

Une journée de défensive (pplk. gšt. Janssens).

Sestě pokračování překladu článku německého časopisu „Kriegskunst im Wort und Bild“ roč. IV. (1929).

La survie d'un peuple (mjr. Delvaux).

V druhé kapitole, jež má název „Kumanovo“, ličí autor příčiny, průběh a následky balkánské války 1912–13.

L'observation d'infanterie (kpt. gšt. Wanty).

Autor na konkrétním případě studuje postupné přemisťování pozorovatelských rojů praporu a pluku za útoku.

Comment utiliser les mortiers de 7 c 6 A (kpt. Philippet).

Autor, odvolávaje se na důkladné prostudování německých předpisů o minometech a vlastních předpisů o moždírů (doprovodné dělo pěchoty) 7 c 6 A a na zkušenosti z výcvičných táborů, kde s ním byly konány pokusy, podává svůj názor na jeho použití v boji.

V první části se zabývá podrobným popisem jeho vlastností: Je tažen 2 koni na 4kolové káře, kde jest uloženo také 100 nábojů; poněvadž poskytuje takto velký cíl, bývá z posledního krytu do palebného postavení donášen 9 muži po částech. Celková váha 310 kg, doštel podle náplni až na 1300 m, možnost palby ploché i strmé, rychlost asi 5 ran za minutu, palba dosti přesná (na 700 m úchylna do hloubky asi 10'8 m, do šířky 1'8 m). Střelecké tabulky dosud nejsou, proto je nutno nejprve prováděti zastřelování a pak pozorovanou palbu. Váha náboje 4'6 kg, třaskaviny 730 g. Účinek náboje jako u polního děla (25 m).

V obraně se ho používá proti kulometům, tankům, cbrněným vozům, i proti pěchotě. Může ho býti použito po jednotlivých kusech i na PS., výhodné však je použití v četě nebo „pelotonu“ (2 čety), hlavně pro postřelování hluchých úhlů — co možná bočnou palbou.

Přidělují se předvojům, za přibližování a zjednávání dotyku odstraňují ojedinelé odpory, za útoku a využití

úspěchu odpory, které unikly palbě děl. V útoku pro svou zranitelnost nemohou býti dány do 1. sledu. Je-li vzdálenost od posledního krytu, kam může dojetí kára k palebnému postavení asi 500 m, můžeme počítati, že uplyne asi hodina od doby, kdy rozkaz byl vydán, do okamžiku, kdy nepřátelský odpor byl umlčen.

Úprava a zaujetí palebného postavení na místě trvá asi 10 min.

Jest užitečným pomocníkem při bojích v osadách, lesích a v terénu velmi porostlém a členitém.

Baterie těchto pěchotních děl se skládá z pomocného „pelotonu“ a ze 3 „pelotonů“ moždírů, každý o 2 četách po 2 kusech.

Září 1929.

Les opérations de l'Armée belge.

Líčení událostí od května do konce října 1915.

La tactique des renseignements (plk. gšt. Tasnier).

Autor pokračuje v své studii, uvádí způsob zaznamenávání a třídění zpráv, který se nijak neliší od způsobu u nás používaného. Příkladá tabulku „Roztřídění zpráv všeobecného významu“.

Dále upozorňuje na důležitost studia zpráv, na nutnost objektivnosti výkladů; nehledati nikdy v zprávách potvrzení určitého předpokladu, učiněného a priori.

Zprávy musí býti studovány — a podle toho je organizována práce v oddělení — hlavně s tří hledisk: Kdo je nepřítel (ordre de bataille), co dělá (činnost) a jaké má úmysly. Poslední — nejchoulostivější — otázku si ponechá k zpracování sám přednosta oddělení, ostatní rozdělí mezi přidělené důstojníky. V příloze jest uvedena pro pamět tabulka všeobecných zpráv, jež mají býti vyhledávány.

V dalším odstavci se zmiňuje pisatel o činnosti zpravodajských orgánů dělostřelctva a letectva, o jejich spolupráci s 2. oddělením a o významu leteckých fotografií.

Doporučuje každodenní shromáždění zpravodajských orgánů podřízených jednotek ať prvního nebo druhého sledu, dělostřelctva a letectva za řízení přednosty 2. oddělení nebo náčelníka štábu. Výsledek práce zpravodajského oddělení je pak podán ve formě synthesy přednostou velitelů. (Pokračování.)

La survie d'un peuple (mjr. Delvaux).

Pisatel popisuje příčiny konfliktu rakousko-srbského a počátek války mezi oběma státy v roce 1914, kde zdůrazňuje dvě srbská vítězství: na Ceru a Kolubaře. (Pokračování.)

Quelques considérations sur l'emploi tactique des mitrailleuses dans la défensive (mjr. gšt. Flameng).

Přednáška o taktickém použití těžkých kulometů v obraně podle platných předpisů. Autor si všímá zvláště použití kulometného praporu divise; navrhuje dřívější způsob, záležející v tom, že se praporu používalo hlavně pro nepřímou palbu jako dělostřelectva, a přichází k závěru — poměvadž normální použití těžkého kulometu vidí v palbě přímé, která je často nedostatek — že je nutno tento prapor rozdělit a použití k zesílení plukovních obranných úseků. Proto by bylo lépe utvořit plukovní roty těžkých kulometů. Kulometný prapor u divise by pak mohl být ponechán k týmž účelům jako dříve, přimlouvá se však, aby byl organizován tak, jako byl ve Francii (3 kulometné a 1 pěší rota) — při čemž upozorňuje, že tyto prapory byly tam již zrušeny.

Pokud se technických údajů týká, je zajímavé, že se uvažuje o účinném doštelu až na 3500—4000 m zvláštními střelami, jež jsou v stadiu studia.

Při obraně se počítá s maximální šířkou praporu pěchoty 1200 m (pro divisi 4800 m).

Hloubka posice — rozdělená na

první a druhý sled, každý s hloubkou asi 500—800 m, jeden od druhého vzdálený pásmem asi 500 m hlubokým, je přibližně 1500—2100 m.

Podle starých předpisů — jak se zmiňuje autor — bezpečnostní pásmo je zaručeno tím, že při přestřelování na rovině musí být cíl nejméně 500 m od vlastních jednotek a při prostřelování směr palby musí být nejméně 100 dílců od křídla jednotky. Tyto údaje jsou značně větší proti údajům německým (předpis z roku 1925).

L'observation d'infanterie (lkpt. gšt. Wanty).

Autor dokončuje svou studii o pozorování pěchoty kapitolou o činnosti pozorovatelů za přibližovacího a střetného boje a uzavírá:

1. Pozorovatelé každé pěší jednotky mají v každé situaci dvojí úlohu: střežit bojiště a vyhledávat zprávy.

2. Pozorovací systém musí být určen do hloubky i do šířky a velmi těsně spjat s učením pěchoty.

3. Je třeba — od praporu (v to) výše — specialisť.

4. Pozorování musí být nepřetržitě.

5. Výběr pozorovatelů má padnouti na ty, kteří mají „mysl pro terén“, který je třeba rozvinouti vhodným způsobem výcviku. Mjr. gšt. P—k.

c) *Revues polské.*

Bellona.

Ročník X., díl XXX., číslo 1—3.

Mjr. gen. št. Rola-Arciszewski: Strategie v přípravách k světové válce.

Vysoce zajímavé studium strategických nauk francouzsko-německých před světovou válkou, jež by mělo být čteno každým důstojníkem gen. štábu.

Francie. Autor oceňuje vysokou strategickou úroveň gen. Bonnal-a, věrného stoupence Napoleonovy strategické defensivy, jež zaručovala volnost jednání k úderu přesilou ve slabiny odpůrcovy. Opevnění gen. Seré de Rivières umožnilo nejdokonalejší plán operací, jaký vznikl ve Francii před světovou válkou: plán č. XIV. Nástupci Bonnal-ovi se stále demagogicky vzdalovali od tohoto plánu, až dospěli k „šílenému“ ofensivnímu plánu XVII. (gen. Joffre, plk. de Grandmaison), který předvídá útok na frontě 270 km široké bez záloh: typický obraz falangy Varro-novy. Neúspěch bylo možno s jistotou předvídati; demagogie, přeceňující útočného ducha franc. národa, nedopřála sluchu gen. Michel-ovi, který jedině chápal strategii Schliffenovu a chtěl jí čelit rozváznou strategickou defensivou jak

proti Alasku, tak i proti Belgii, skýtající možnost ofensivy na slabiny protivníkovy dobře chráněnými a četnými zálohami, opírajícími se ve své činnosti o stálé opevnění.

Německo. Celkem výstižně — byť i nepřehledně podáno těžkým slohem a složitou koncepcí myšlenek — charakterisuje mjr. gen. št. R. Arciszewski strategický přerod německé doktriny od Bedřicha Velikého (Epaminondas, Napoleon) na Schlieffena (Hannibal). Najdeme zde výbornou charakteristiku Moltke-ho z r. 1870 „muže bez systému“ a Schlieffena, který v tradičnosti „umírající“ napoleonovské strategii německé se snaží dokázatí odvěkou existenci Hannibalových strategických prvků a naladití veřejnost pro svoji strategickou koncepci. Výsledek: v. d. Goltz a Bernhardi, kteří dospívají ke kompromisu obou protichůdných strategických směrů, jichž odchovancem jest Moltke z r. 1914, původce změn ve Schlieffenově plánu a tím i porážky Němců na Marně. Následuje klasický rozbor jak Schlieffenova plánu, tak i Moltke-ových změn, který však nepřináší nových poznatků.

Kpt. gen. št. Leon Tyszynski: Úkol a zásady ničení. Článek osvětlující výstižně moderní názory francouzské

doktriny ničení, vybudované na podkladě zkušeností světové války a činnosti německé armády. Na rozdíl od našeho předpisu o ničení, který více méně pojednává jediné o ničení na široké frontě, jež se připravuje v míru, věnuje autor svoji pozornost hlavně ničení za ústupu, v obraně, v ochraně křídel a za nájezdu jezdectva. Není tím sice úkol ničení vyčerpán — není zde dostatečně vyznačena zásada aktivního a pasivního, přímého a nepřímého ničení — ale přesto vidíme zde popsány nejdůležitější operační údobí, jež mohou nejvýdatněji v něm najít taktickou i strategickou posilu. Zcela správně staví se autor rozhodně proti názoru, s kterým se často setkáváme při aplikačních cvičeních; „neničiti objekty, které by mohly prospěti ofensivním záměrům po prováděném částečném ústupu“. Nezničíme-li je my, zničí je nepřítel při svém ústupu. Prospěli jsme nepříteli, aniž jsme sami získali zvláštních výhod (tunel Iselette v r. 1914, zanechaný francouzskou armádou nezničený).

Z úvah o užití ničení za ústupu jsou zajímavé závěry, že armáda nemůže postupiti dále zničeným terémem než 120 km od železniční nezničené sítě. Postup Francouzů na posici Siegfried mohl být prováděn jediné rychlostí 5 km za den vzhledem k ničení, aniž užívali Němci zvláštních vojsk k zpomalení postupu. Touž rychlostí pohybovala se německá vojska v březnu 1918 proti silným zadním vojskům francouzským, které úrply těžké ztráty, bez zvláštního ničení.

Co do obrany narážíme na dobré úvahy, týkající se přípravy k evakuaci posice a jejich zesílení pomocí ničení. Nutnost tvořiti ohniska odporu s odolností 5—6 hodin, umožňující připravit nařízená ničení. Jediné nelze souhlasiti s volbou pásem (překrad) ničení, jichž poloha by byla přesněji definována záchytným pásmem posice (autor mluví o 5—6 km za četami 1. sledu obranné sestavy). Obtíže vidíme v ústupu dělostřelectva pásmem založených ničení — nutno tedy přechody hájiti tak dlouho, než dělostřelectvo je užije a než budou aktivována. Úprava terénu v „blockhausy“ prostředky stálého neb polostálého opevnění za účelem uhájení terénu do ukončení příprav ničení na místech ničení se mi býti velmi nákladnou, byť i do jisté míry prospěšnou.

Velmi vhodnou jest úvaha o době, za níž musí býti ničení připravena; autor ji odhaduje správně na 5—6 hodin; podle toho nutno upravití užití sil pro úpravu ničení (jest tedy na př. požadavek 14 dní pro přípravu tunelu k ničení, s nímž se setkáváme v našich

předpisech, takticky neudržitelný). Čím širší fronta — tím plánovitěji i nutno ničení zakládati.

Ochrana křídla armády ničením je velmi účinná; mohla přivesti v. Klucka do zcela jiné strategické situace v r. 1914 a byla by bývala snad s to rozhodnouti o úspěchu Němců na Marně v r. 1914.

Dobré zásady vidíme vytyčeny v úvahách o ničení za nájezdu vyšších jezdeckých jednotek: budou to plánovitá ničení, mající za úkol jednak přehraditi komunikace ustupujícímu protivníkovi neb jednak chrániti a zastírat vlastní operace.

Mjr. Romuald Sidorski: Zastírání v pohybném boji.

Po stručné úvaze o vývoji zastírání za světové války, kdy toto „vojenské umění“ se bralo jednostrannými cestami, vytyčenými bojem na ustálené frontě, dospívá autor k správnému názoru, že technicky zůstal vlastně nerozřešen problém zastírání stínů (vlastních; vrhaných na okolní terén, jenž neustálým vývojem letectva vyžaduje stále naléhavěji uspokojivého řešení. Mimo to nutno uvažovati o zastírání za pohybného boje, který bude nesporně charakteristickým znakem příštích utkání válečných. Při tom dlužno vždy uvážiti, že zastírání jest především problémem taktickým, jediné jeho provedení spadá do oboru t. zv. zastírací techniky. Zastírací technika v pohybném boji musí přihlížeti k nutnosti maskovati zdroje živé a neživé. Prvním a zásadním problémem zastírání živých zdrojů v pohybném boji jest oblek armády; doposud favorisovaná barva „khaki“ ustoupí, zdá se, v budoucnosti opět barvě nebesky-šedé (bleu d'horizont), když není možno vystrojiti armádu v oblek barev pestrých (neb opatřiti ji aspoň pestrými plášti). Důvody pro tuto změnu názorů nutno hledati v rozvoji leteckého průzkumu, kterému unikne mnohem snadněji barva modrošedá — na úkor průzkumu pozemního, pod jehož vlivem povstala barva khaki. V jakékoliv barvě obleku nutno se však vystříhati jednotného vlákna, které působí ostře vyhraněné vlastní stíny. Složení německého khaki (z pečlivě volených a silně různobarevných vláken, vzbuzujících v oku dojem barvy hlinito-zelené) jest bezesporně největším pokrokem na cestě dokonalého rozřešení tohoto problému.

Mnohem obtížnějším jest zastírání vrženého stínu; pokusy prováděné se zvláštními „zastíracími pancíři“, t. j. s deskami, které rozšiřují obrysy předmětu tak, jako křídla hmyzu, kryjícího se jich roztazením, jsou prvními kroky,

jež snad povedou ke zdárnému výsledku.

Neméně důležité jest pečovat i o vybavení všech cest a zejména silnic hustým stromoradím.

V závěru dodává autor, že zastírání není vědou „ženijní“, nýbrž činností všech zbraní a služeb; všechny složky voj. organismu musí při svých mírových cvičeních s ním počítati.

Škoda, že mjr. Sidorski ve své studii „nadhazuje“ jen problémy, aniž by je konkrétně řešil.

Neméně zajímavou jest studie kpt. gen. št. J. Kozolibského: „Propaganda války po zkušenostech války světové.“ Účel propagandy států za světové války byl dvojitý: hlavní — povznést ducha bojovníků a obyvatelstva, vedlejší — oslabit morální hodnotu týchž složek u protivníka. Můžeme tedy mluvit o propagandě vnitřní a vnější.

Odůvodniv nutnost propagandy vnitřní a její podrobné úkoly, rozepisuje se autor o prostředcích, kterými jsou:

1. noviny (nejúčinnější prostředek, censura, finanční nátlak na jednotlivé časopisy vlastního i nepřátelského neb neutrálního státu, noviny na frontě a v zákopech — nejlepší organizaci z tohoto hlediska měla za světové války Anglie);

2. přednášky a různé podobné veřejné podniky povznášející státotvorný element národa (spolu s nadšením pro válku). Nejlepší výsledky: „Vaterländischer Unterricht“ za světové války v Německu. Vnější propagandu možno prováděti:

1. emisary (současné vyzvědačská služba) — viz neobjasněná doposud účast Německa na bolševickém rozkladě carské říše, práce Německa v Itálii, ve Francii za světové války;

2. propagační literaturou. Zde nutno zdůrazniti, že tato literatura musí býti psána ve velmi dobrém slohu a jazyku protivníka, jinak vzbudí jen posměch. Příklady: francouzská propagační knížka vydaná v r. 1915 — ein offener Brief eines deutschen Kriegsgefangenen an seine Kameraden, od Hansi (alsaského Němce), dále miniaturní vydání Grellingova „J'accuse“, jež byly dopravovány letouny na německou frontu v ca. 20.000 výtiscích; Němci odpovídali svojí: „Gazette des Ardennes“ a pod.

Autor uvádí mnoho statistických dat o propagandě, jež otvírají výhled do složitosti zdrojů této velmi významné činnosti. Dávají na uvážení, stačí-li zabývat se propagandou teprve za války bez jakýchkoliv příprav v míru.

Z ostatních studií budtež uvedeny: Wallery Loziński „Naše (rozuměj: polské) bohatství nerostů jako státní činitel“ a Roman Umiasowski „vnitřní fronta ruská“, z nichž poslední studie odkrývá slabiny dnešního Ruska po stránce národohospodářské, geografické a životní se zřením k válečnému konfliktu.

Z časových novinek může zajímati názor kpt. Harského na „úkol vojenského inženýra v dnešní armádě“, který byt i byl velmi správný, se v mnohém liší od našich prakticky prováděných metod. Dostí přehlednou jest „organizace italského letectva“ podaná mjr. gen. št. pilotem Romeykem.

Ročník X., díl XXXI., číslo 1—3.

R. S. P. — Organizace práce o technickém zdokonalení vojska.

Autor zdůrazňuje nejprve vzrůst významu techniky v moderním boji a její úpadek v t. zv. nástupnických státech, kde se celá technická práce věnuje toliko zajištění výzbroje armády. Nutno již nyní čeliti nebezpečí, aby „technika“ ve vojsku neviděla v tomto odvětví své činnosti jediný cíl. V budoucí válce nutno nepříteli nejen překvapiti dostatečnou normální výzbrojí, nýbrž, a to hlavně, zvláštními technickými pokroky, které neočekává a které mu způsobí kruté ztráty (viz plyny a tanky za světové války).

Byť i dnes pojem „netechnická“ výzbroj téměř pozbyl oprávněnosti, neboť technika a strategie pracují nerozlučně jako stejně hodnotné složky vítězství armády, přece možno mluvit stále ještě o ocenění hodnoty armády o jejím pokroku technickém a taktickém.

Technická práce v armádě má za úkol: zkoumati

zdati výzbroj jednotlivých zbraní postací, aby splnily možné úkoly ve válce,

jaká zdokonalení výzbroje jsou nutná,

které způsoby boje vyžadují nejnaléhavěji tohoto zdokonalení výzbroje,

rozvoj válečné techniky cizích států, zejména pravděpodobných soupeřů,

rozvoj civilní techniky vlastního státu i států cizích, s hlediska rychlého přizpůsobení mírového průmyslu průmyslu válečnému.

Taktická práce v armádě hledí zvýšiti bojovou hodnotu každé zbraně co nejdříve, jak vlastní její hodnotou, tak i opatřením proti způsobu boje pravděpodobných soupeřů.

Pořadí naléhavosti plyne z vlastních nedostatků a z účinnosti bojových metod nepřítelů:

přizpůsobiti užití zbraně vlastním technickým prostředkům (aktivní činnost) a technice soupeřově (pasivní činnost),

sledovati způsoby boje zbraní cizích států k nabytí trvalé taktické převahy nad pravděpodobnými soupeři,

stavěti požadavky techniky k získání taktické převahy.

Touto dělbou práce bude dosaženo správného pořadí naléhavosti v investicích; jistoty, že nebylo nic opominuto, co by hodnotu armády posílilo, jakož i naprostého souladu taktiky s technikou (v přeneseném smyslu slova i se strategií — pozn. recens.).

Kdo má prováděti technickou práci v armádě? Technické služby jsou příliš vzdáleny svými myšlenkovými pochody od taktiky zbraní; pečují vždy více o zájem státních financí než o zájem zbraní. Vojský inženýr zůstane vždy více technikem než taktikem, nebude mít nikdy lásku ke zbraní jako důstojník zbraní. Civilní vědci a inženýři jsou dobří, ale musí — jako laici vojenské vědy — dostati přesně vymezené požadavky. Kdo je má stanoviti? Jediné důstojníci zbraní, kterým se dostalo určitého — pro dotýčnou zbraň potřebného, odborného technického vzdělání. Organizace technických útavů vojenských je příliš ohebná a octne se brzy tam, kde vidíme technické služby armády. Technickou a taktickou práci nelze — podle názoru autorova — sloučit v jedno pracovní těleso. — Jediné jednotné řízení obou druhů práce v armádě přinese žádoucí výsledek.

Návrh organizace V každé zbraní jedno středisko výzkumné (současné instrukční), kde pod jedním velitelem (taktikem) pracují dvě skupiny, taktická a technická. Touto bezprostřední prací nejnižšího stupně, dostanou se takticky i technicky zpracované návrhy k hlavnímu štábu, kde jsou předkládány:

ústřednímu řídicímu taktické práce v armádě (zkoumá hodnotu taktickou),
ústřednímu řídicímu technické práce v armádě (zkoumá technické možnosti provedení),

ústřednímu řídicímu válečného průmyslu (zkoumá možnosti výroby v míru a za války).

Společným řídicím orgánem je náčelník hlavního štábu.

Jediné návrhy, schválené všemi řídicími orgány (nač. hlav. št.), nebo návrhy, vyšší od řídicích orgánů a uznávané za užitečné výzkumnými a instrukčními středisky zbraní, jsou hodny, aby byly přijaty. Nezapomeňme však, že možnosti válečného průmyslu budou

ve všech směrech v podstatě rozhodující.

Co do vzdělání příslušníků těchto „pracovních středisk“ rozeznává autor: důstojníky zbraní s technickým vzděláním,

důstojníky-inženýry (techniky) s taktickým a výrobním vzděláním, civilní, vysoce technicky vzdělané osoby (úřednictvo).

Civilní osoby započnou svou činnost v pracovních střediskách zbraní; nelze připustiti, aby centrální řídicí orgány a technické ústavy byly školou pro mladé civilní inženýry, kteří po nabytých zkušenostech odcházejí za civilním zaměstnáním. Přístup do centrálních útavů je povýšením, spojeným s dobrým platem, vzbuzujícím tížálostivost nadšených civilních pracovníků.

V důstojnících-inženýrech (autor odmítá tento titul, protože naznačuje jen jednu část — byť i daleko větší — technické práce v armádě) nutno vychovávatí jakýsi důstojnický vědecký sbor (čítající v to i doktory chemie, fyziology a p.), který by neměl nic společného se zbraněmi; jeho příslušníci by mohli býti podle zásluh povyšováni, aniž by to působilo nelibost u důstojníků zbraní. Doplnování tohoto důstojnického sboru výhradně z důstojníků zbraní, kteří by po dvouleté službě řadové byli odkomandováni na vysoká studia technická neb universitní. Tento způsob zajištění vědeckého dorostu považuje autor za mnohem úspěšnější a plodnější než zřizování vojenské techniky neb internátu a p. Vyžaduje ovšem, aby na civilních vysokých školách byly zaváděny předměty vojensko-technické, které by však prospěly i propagandě armády, jež se právě v kruzích studentstva netěší veliké oblibě. Důstojník vědeckého sboru by byl mimoto nucen absolvovati po každých 5 letech asi půlletní zkušené u zbraně, pro jejíž technické zdokonalení pracuje.

Důstojníci zbraní by získali podrobné technické vzdělání absolvováním jednoročních nebo dvouročních kursů na vysokých školách, poslouchající obory potřebné k jejich činnosti v pracovních střediskách, kde by setrvali asi 6 let. Po dvouleté až tříleté službě u zbraně vrátili by se zase k takticko-technické práci v rámci své zbraně. Jediné touto organizací lze předejiti nebezpečí, aby „nejhloupější důstojník v zápolí měl větší vliv na výzbroj armády než nejchytrější důstojník předních bojových sledů“. Tito důstojníci by ovšem museli míti podobné výhody jako diplomovaní důstojníci generálního štábu.

Svou studii uzavírá autor návrhem, jak by bylo možno dosavadní organizaci polské armády přizpůsobiti jeho názorům.

Kpt. gšt. Wacław Popiel: Užitií lehkých jednotek v ostraze.

Po úvahách o zahraničních studiích o tomto předmětu (Německo, Francie, Itálie) přechází autor k studiu užitií t. zv. lehké divise, složené vesměs z motorisovaných jednotek, a to 4—5 praporů pěchoty, 2—4 lehkých a těžkých dělostřeleckých oddílů, zesílených obrněnými auty, která by byla s to na dobrých cestách urazit denně 100 max. 200 km.

Nelze pochybovati, že tato divise prorazí lehce frontu normální pěší divise v ostraze nebo v krytu (i když počítáme s frontou jen 30 km) divise. — Její činnost by mohla započítí kolem 2.—3. dne po vyhlášení mobilisace.

Strategická potřeba: asi 4 až 6 divisí, operujících po dvou v jednom místě průlomu, doprovázených dobrým a hojným letectvem.

Úkol: rušení nástupu event. i mobilisace, ostraha vlastního nástupu, ničení a p.

Využití úspěchu by bylo nejdokonalejší, kdyby bylo vedeno vyššími jednotkami jezdecka nebo hraničářskými jednotkami, složenými z pohraničních obyvatelů v síle asi 4—6 praporů, 1—2 ženijních rot, z oddílů cyklistů a jezdců, z doprovodného dělostřelectva (2 děla na prapor), z obrněných aut.

Nelze upříti, že by výpad do nepřátelského území, organisovaný takovým způsobem — soudě podle světové vojenské literatury, není nemožný — měl hluboký strategický i morální význam. Vyžaduje velikých příprav, hlavně finančních, a pohraniční obyvatelstvo co nejvíce státotvorné; přes to zdá se účinnějším než stálé opevnění, jež nuceně vymezuje protivníkovi boj na vlastním území a rychle „stárne“ — (pozn. recens.).

Pplk. gšt. Stefan Rowecki: Charakteristické znaky sovětského Polního řádu.

Po úvodě, v němž je stručně podána historie Polního řádu ruské armády, počínaje r. 1871/78, uvádí nás studie do nynějšího Polního řádu, vydaného sovětským generálním štábem již roku 1925. Tento Polní řád měl býti — resp. bude — rozdělen:

I. díl: Stručné výňatky a zhuštěný obsah Polních řádů všech zbraní, za účelem orientace vyšších velitelů o jejich obsahu; doposud nebyl uveřejněn.

II. díl: Spolupráce všech zbraní v rámci sboru, divise a pluku, přičemž upozorňuje autor, že pěší pluk rudé armády má nejen pěchotu, nýbrž i silné plukovní dělostřelectvo, jezdec-

tvo a zákopnictvo, jsa i jinak poměrně soběstačnou jednotkou manévru. Studie se týká jen tohoto dílu, poněvadž jen tato část předpisu byla doposud uveřejněna.

III. díl: Činnost armád a skupin armád (fronty) — tedy předpis o strategii; doposud nebyl uveřejněn a jsou vážné domněnky, že nebude veřejnosti přístupný nebo nebude vůbec vypracován, neboť je najisto velmi těžko sméstnati strategii do úzkého rámce nějakého předpisu.

II. díl uvedeného Polního řádu se skládá ze tří částí (celkem 400 stran drobného tisku):

1. část: zásady i technika velení a vedení boje, rozkazy, spojení;

2. část: průzkum, zajištění, pochody, úprava týlu, zdravotnická služba atd.; jedním slovem přípravy k boji;

3. část: zásady všech druhů boje: útok, obrana, ústup, boj v noci, v zimě, ve velkých městech (revoluce) a ve zvláštních případech (osady, lesy, hory, vodní toky).

Vůdčí myšlenky sovětského Polního řádu.

Válka sovětské armády s jakýmkoli soupeřem bude boj „komunismu s kapitalismem“; proto jsou operace na frontě těsně spojeny s „bolševismem“ soupeře, zejména týlu jeho fronty. Ze dvou protichůdných názorů o průběhu války, t. j. rychlá ofenziva a zničení nepřítele (Troickij, Tuchaczewský), nebo dlouhodobé unavující operace (Frunze), nabyt poslední převahy, neboť síla ruské armády a sovětského státu záleží — jako vždy u Ruska — v nevyčerpatelných zdrojích rozsáhlého, na komunikace chudého státního území, nehledě k okolnosti, že armáda soupeřova, unavená nerozhodnými boji, je velmi vhodným objektem pro revoluci.

Dále vidíme v sovětském Polním řáde:

největší doposud známé využití všech materiálních zdrojů palby, úderů i pohybu (motorisované jednotky, kulomety, dělostřelectvo, obrněná auta, tanky atd.) — materiál se stává proti člověku do té míry, že musíme míti pochybu, zdali Rusko je vzhledem k známé výkonnosti svého průmyslu s to disponovati předpokládaným množstvím válečného materiálu;

zdůraznění metodičnosti, plánovitosti, veliké opatrnosti, ba i dokonce ústupnosti ve vedení boje (není-li dostatečná záruka v úspěchu);

operace vedené v těsné souvislosti s politikou a s propagandou bolševismu;

veliký význam, přikládaný spolu-

práci všech zbraní i v dosti malých bojových jednotkách.

V průzkumu nepřítelů věnovány celé stati průzkumu politickému, který má za úkol poznati co nejdříve ty politické slabiny soupeřovy, jež by se hodily nejlépe jako ohniska bolševické propagandy.

V zajištění pečuje též rudá armáda o politické zajištění svých vojsk proti rozkladnému účinku (na př. při ubytování nebo při pohybu v blízkosti sídel civilního obyvatelstva, organisován dozor nad jeho smýšlením a při revoluci).

Otázka propagandy a politiky je do nejmenších podrobností organisována. Operacím průlomů, směřujícím proti týlu soupeře, je věnována velká pozornost.

Jinak je Polní řád snůškou všech poznatků ze světové války, někdy nedůsledně uspořádaných.

Gen. býv. ruské armády P. Simanskij: Boj proti panice ve vojsku.

Autor, jehož zajímavý článek o „panice“ byl recenzován ve VR. 1927, č. 12 (str. 665—666), rozděluje prostředky, jimiž možno čeliti panice, na dvě skupiny:

a) ty, jež zamezují vznik paniky,

b) ty, které potlačují paniku již vzniklou.

K a). Prostředky k tomu jsou dvojí: vzbuzující strach před trestem, nebo ty, jež „nenahánějí“ strachu. Je známo, že i největší tresty nebyly s to zameziti vznik paniky, nutno tedy obrátiti zřetel raději — aniž však ob trestů bylo upuštěno — k prostředkům, které potlačují „beztravně“ zárodky paniky, t. j.:

pud sebezachování,

pocit bázně,

pocit strachu,

odpor masy a jednotlivce proti boji.

Pudu sebezachování lze čeliti kázní, výchovou a výcvikem, dozorem nad podřízenými, odvrácením pozornosti od hroziícího nebezpečí. Velmi zajímavě rozvádí gen. Simanskij podle dějin tyto složky boje proti pudu sebezachování (Suvorov, Dmitrevskij, Garibaldi, Caesar, švýcarští žoldnéři atd.).

Proti bázní bojujeme nejlépe, nepopřejeme-li vojsku čas mysliti na to, co je očekává (nejlepší vojska jako zálohy; nenechati vojska v nečinnosti, zaměstnávati je, chrániti zálohy před ztrátami, nerozdělovati vojska na oddíly, nasazované do boje ve větších časových mezerách; časté prohlídky, neevakuovati raněné podél jednotek, čekajících na vstup do boje; zameziti

rychlý ústup — útěk — dělostřelectva z palebných postavení; býti opatrným ve zprávách o nepříteli vzhledem k mužstvu).

Proti strachu nutno působiti vývojem mužství a pocitu vlastní síly. Složky úspěchu mohou býti: fyzická výchova a využití temperamentu, silná vůle a důslednost velitele, pocit spolupráce všech oddílů, solidárnost, důvěra v umění vůdce a ve vlastní sílu, neustálá zaměstnanost bojujících jednotek.

V masě ukazují se za boje tyto psychologické vlastnosti celku a jedince: ztráta rozumu a převaha citu i pudů, zvýšená vznětlivost, ztráta pocitu odpovědnosti u jednotlivce. Všechno těchto vlastností masy možno užiti právě tak k zvýšení udatnosti, jako mohou býti příčinou paniky. Vše závisí na velitelích masy. Nepříznivý vliv na smýšlení masy mají:

únava nervů: nelze jí čeliti jinak, než osobním zasažením velitelů (Caesar, Napoleon, Suvorov atd.) v rozhodujícím okamžiku bitvy; při prohrané bitvě včasnými rozkazy a orientací zúčastněných;

únava fyzická: vyvarovati se zejména dlouhých pochodů a přesunů, vyplývajících z nervosity velitele;

neuspokojivá hodnota vojska: organisovati jednotky se silným rámcem aktivního nebo hodnotného mužstva (záložní jednotky německé v r. 1914);

nepořádky v leženích a v týlu: umístiti tábory a ležení daleko od fronty; kázeň u vojska v týlu, které buď organisováno v největší co možná jednotky různého stupně jak po stránce kázeňské, tak i administrativní obdobným způsobem jako fronta (setniny, oddíly, vojsková tělesa, brigády);

překvapení nepřitelem a průraz fronty: dobré zpravodajství, zejména na poli technickém, bude jednou z podmínek úspěchu; průzkum, zajištění, zálohy; zatažení zpráv o porážce mužstvu; naproti tomu dokonalá orientace důstojníků, mimo jiné i co do známek paniky;

chování velitelů: zpraviteli podřízené o situaci, pokud toho jejich činnost vyžaduje, výchova důstojníků, jak bojujati proti panice.

K b). Paniku již vzniklou lze mnohem nesnadněji potlačit. Je zajímavé slyšeti od autora důvody, jakým způsobem paniky v minulých bitvách byly ukončeny: fyzické vyčerpání utíkajících, materiální překážka (soutěska, most), náraz na skladiště, jež utíkající začnou plnit; potkání s převoznými kuckyněmi. — Čeliti iniciativně panice možno jenom tak, že na místě odstraníme jejího původce (úkol nižších ve-

litelů), event. zastřelením, snažíme se rozdrobiti utíkající masu, event. i palbou. Vynikající ruský právník odůvodňuje palbu na utíkající, panikou zachvácené oddíly takto:

„S taktického hlediska je to odražením mnohem nebezpečnějšího útoku než útok nepříteli; s psychologického hlediska je to zmaterialisování rozkazu zastavení; s právního hlediska je to jeden z obranných prostředků státu, jehož může být velitelem v dané situaci využito.“

V další podrobné rozpravě ukazuje autor, jak udatné slovo nebo gesto (zahájení boje proti smyšlenému boji dělostřelectvem, jezdeckem a p.) ukončilo nebezpečné paniky bez palby do utíkajících oddílů.

Ke konci své studie vybízí autor, aby výchově důstojnictva v boji proti panice byla věnována v moderní armádě velká pozornost.

Mjr. gšt. Rutkowský: První boje s jezddeckou armádou u Koziatyna (28/5—6/6 1920).

Velmi poučný rozbor prvního vystoupení jezddecké armády Budjenného a průlomu polské fronty v Ukrajině. Jeho obsah nelze recenzovat pro obsáhlou studii, bohaté na rozkazy a situační náčrtů a p. Buď však doporučená k studiu, jak užití velkých jezddeckých jednotek proti souvislé — byť i ne hermeticky uzavřené — frontě pěchoty. Vylíčené boje znamenají vzkříšení jezdeckta v boji moderních armád.

Mjr. gšt. pilot Viktor Willmann: Letec pěchoty.

Velmi obšírná a podrobná studie praktického provádění letů pro účely pěchoty.

Mjr. gšt. Rola-Arciszewský: Podmínky vývoje strategické doktriny.

Známy již autor strategických úvah v „Belloně“ dokazuje, že se doktrína musí přizpůsobit temperamentu národa, terénu státu a politickým možnostem válečného konfliktu. Nelze ji „přejímat“ od cizích armád, jinak se zvrhne v „ruinu“ a z válečného umění se stane „řemeslo“.

Ročník X., díl XXXIII., číslo 1—3.

Mjr. gšt. Roman Starzyński: Organizace státu s hlediska jeho obrany.

Velmi kritická a časová úvaha, v níž autor dosti příkrým posudkem odkrývá slabost všech dosavadních „rad“ a „komitétů“ na obranu státu. Zřízených podle francouzského vzoru téměř ve všech evropských i mimo-evropských státech. „Orgány jsou zde, jejich práce je vtělena do papíru“ —

nemají vlivu na ministerstva a na jiné státní úřady. Důvody: Každé ministerstvo je státem ve státě, ovládaným snad jedině v rozpočtových otázkách ministerstvem financí. Jako ve vojsku — jež tvoří se svými službami malý státní aparát — jsou všechna odvětví podřízena jednomu veliteli, který je v podrobnostech řídí s pomocí svého štábu, tak i veškerá ministerstva by mohla být v své činnosti ovládána zvláštním štábem, pracujícím podle směrnic předsedy vlády. Prezidium ministerské rady je doposud vlastně jen pomocným orgánem administrativním bez exekutivy.

Autor navrhuje zříditi — obdobně jako je zřízena válečná škola — vysokou školu státní administrativy, do níž by byli přijati neschopnější úředníci a odborníci všech odvětví státní správy. Absolventi této školy by tvořili jednak štáb předsedy vlády, jednak štáb jednotlivých ministerstev a štáb nižších státních instancí (II. event. III.).

Takovým způsobem — domnívá se mjr. Starzyński — lze získati záruku, že usnesení ministerské rady budou i v podrobnostech respektována, zejména co do otázek, týkajících se obrany státu, „o nichž se mnoho mluví, ale málo pracuje a ještě méně provádí“.

Kpt. gšt. Adam Przybylský: Ofensíva na Vilno v dubnu 1919; zajímavá studie, doložená vydanými rozkazy, pojednávající o manévru poměrně slabých sil na široké frontě.

Kpt. gšt. Kazimierz Banach: Družstvo nebo četa. Autor rozbírá tuto naléhavou otázku malých jednotek pěchoty a dospívá k názoru, že základní jednotkou pěchoty může být toliko četa, poněvadž jen ona umožňuje účelnou kombinaci palby a pohybu (německá četa). Družstvo je dobrou jednotkou tam, kde dáváme přednost palbě — jeví se nám tedy jako přežitek z ustálených front světové války (polemika s článkem mjr. Felczyka — VR. 1928, čís. 12, str. 766 až 767).

Mjr. gšt. K. Lenczowský: Základní problémy střetného boje. Zajímavá charakteristika této aktuální otázky ve světle polských, německých a sovětských předpisů.

Kpt. gšt. L. Wernic: Boj o Dardanely. Přehledné vylíčení události v roce 1914—1916 podle anglických, amerických, francouzských a německých menů.

Pplk. gšt. Bronisław Wzacny: Cyklistická rota v jezddecké divisi. Malé příklady užití a organizace.

Pplk. gšt. Dr. Stanislaw Rostworowski: Studium organizace vyšších jezdeckých jednotek. Nutnost mít jezdecké divise organizovány již v míru; za války tvořit sbory a samostatné brigády. Opíraje se o názory francouzské, německé, italské, holandské, belgické, anglické, ruské, americké a polské dospívá autor jednak k méněmu složení jezdeckých sborů, jednak k stálému ordre de bataille jezdeckých divisí (3 brigády po 2 plucích, každý po 4 esk., 1 esk. těžkých kulometů o 12 těžkých kulometech a o 1 četě děl 37 mm; korouhev těžkých kulometů po 2 eskadronách a 8 kulometech; oddíl jízdního dělostřelectva ze 3 baterií, z toho 1 houfnicová; 1 esk. zákopníků, 1 esk. telegrafní (radiotel. stanice a ostatní služby) a samostatná jezdecká brigáda (3 jezdecké pluky, 1 eskadrona kulometů, 1 oddíl dělostřelectva s 2 bat.; z toho 1 houfnicová, 1 četa zákopníků, radiotel. stanice atd.). Podle potřeby by byly jezdeckým divisím přiděleny: 1 eskadrona obrněných aut (2 čety po 3 autech), 1 prapor cyklistů nebo pěších na autech (každý prapor ze 2 rot a z 1 kulometné roty),

1 letka. Nepřetěžovati jezdeckou divisi zbytečně pěchotou a dělostřelectvem.

Pplk. gšt. J. Hyc: Studium převozu pěší divise auty. Velmi zajímavě podané konkrétní řešení převozu jedné pěší divise pomocí rozkazů, tabulek a p., jejíž obsah není možno podati ve formě recenze. Zmíním se jen o výsledcích a závěrech této studie.

1. vzdálenost převozu 140 km;
2. doba převozu — 3 dny;
3. zisk na čase proti přesunu pěšky — 2 resp. 2½ dne;
4. prostředky převozu: 30 automobilních kolon po 3 t, z nichž 6 jest upraveno pro převoz koní a děl.
5. Závěry: převoz pěší divise je výhodný na vzdálenost 100—150 km; max. vzdálenost 200 km, minimální 60 km.

Pplk. vet. Marcin Marczewský: Zásady evakuace koní v armádě anglické a americké; studie, jež nás v příbuzném jazyce seznamuje s odbornou anglickou a americkou literaturou. (Příště dále.)

Mjr. gšt. Polívka.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

A. Spisy české.

Jindřich Skácel: Československá armáda v Rusku a Kolčak. (Protibolševický boj v roce 1918—1920.) V Praze 1926. Nákladem Památníku odboje. Stran 438.

Z rozsáhlé historie československého zahraničního vojska nejvíce poutá zájem soubor událostí, jež obvykle shrnujeme pod název anabase: odčlud z Ukrajiny, cesta přes Sibiř do Vladivostoku, srážka se sověty, vítězné boje od Volhy po Tichý oceán, odchod s protibolševické fronty, strážní služba na magistrále, evakuace k moři, odjezd přes moře do vlasti. Tyto události mocně zasáhly do vývoje Ruska, měly vliv na světovou válku a vyvolaly ohlas skoro ve všech národech a státech; byly však také provázeny bolestnou vnitřní krizí v řadách našeho vojska na Sibiři, jejíž rány dosud nepřebolely. To všecko je příčinou, že historii našeho vojska na Sibiři je — zcela nebo částečně — věnována rozsáhlá literatura, jak domácí, tak i v cizích jazycích, (zejména ruském, francouzském a anglickém). V této literatuře se někdy

stanovisko a postup našeho vojska vykládá nesprávně, buď z neporozumění nebo z nepřátelství; příkladem zlovolné tendence je kniha generála Sacharova „Bělaja Sibir“, (jež vyšla i v německém překladě). V domácí literatuře odbojové dozvuky sibiřských sporů se projevují v dvojím názoru na anabasi; jeden bývá nazýván názorem t. zv. sibiřského vedení, druhý názorem de'ezátů II. vojenského sjezdu. Tento druhý názor byl nejurčitěji formulován a nejdůsledněji proveden v rozsáhlé knize Jaroslava Kratochvíla „Cesta revoluce“.

V referátech o této literatuře (v historickém sborníku Naší Revoluci) opětovně jsem upozornil, že je třeba, aby bylo také vyloženo stanovisko toho sibiřského vedení a osvětlen jeho postup. Poslední leta přinesla v tom směru dvě velké a závažné publikace, o nichž zde chci podati stručnou zprávu; je to kniha Jindřicha Skácela „Československá armáda v Rusku a Kolčak (Protibolševický boj v roce 1918—1920)“ a obsáhlé výňatky z deníku generála Maurice Janna, publikované v českém překladu s názvem